

DCV-004-014201

Seat No. _____

B. Ed. (Sem. II) (CBCS) Examination

August - 2022

**Philosophical and Sociological Foundation of
Education : CC-3
(New Course)**

Faculty Code : 004

Subject Code : 014201

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

- 1** નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ટૂંકમાં જવાબ આપો : **16**
- 1.1 ગાંધીજીની દ્રષ્ટિએ શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
  - 1.2 આદર્શવાદના પુરસ્કર્તાઓ જણાવો.
  - 1.3 બિનસાંપ્રદાયિકતાનો અર્થ આપો.
  - 1.4 શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાન એટલે શું?
  - 1.5 કેળવણીનો શાબ્દિક અર્થ આપો.
  - 1.6 ભારતના સાંસ્કૃતિક વારસાના કયા કયા પ્રકાર છે?
  - 1.7 પ્રકૃતિવાદ મુજબ શિસ્ત કેવી હોવી જોઈએ?
  - 1.8 લોકશાહી એટલે શું?
- 2** નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ આઠ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. **24**
- 2.1 તત્ત્વચિંતક ડૉ. રાધાકૃષ્ણનના જીવનકવનનો પરિચય આપો.
  - 2.2 સંવિધાનના આમુખનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.
  - 2.3 ભારતીય સંસ્કૃતિના રીતરિવાજોનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.
  - 2.4 ઔપચારિક અને અનૌપચારિક કેળવણી વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
  - 2.5 વાસ્તવવાદની દ્રષ્ટિએ કેળવણીનો અભ્યાસક્રમ અને અધ્યયન અધ્યાપન પદ્ધતિ જણાવો.

- 2.6 તત્ત્વજ્ઞાન અને કેળવણી વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
- 2.7 રાષ્ટ્રીય ઐક્યને જોડનારા પરિબળો વર્ણવો.
- 2.8 નિઃશસ્ત્રીકરણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં જરૂરિયાત જણાવો.
- 2.9 બિનસાંપ્રદાયિકતાની આવશ્યકતા વર્ણવો.
- 2.10 લોકશાહીના તાત્વિક આધારસ્તંભો જણાવો.

3 નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ છ પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો. 30

- 3.1 સ્ત્રી કેળવણીને વ્યાપક બનાવવાના સંદર્ભમાં સરકારની યોજનાઓની ચર્ચા કરો.
- 3.2 સ્વામી વિવેકાનંદ આપેલી શિક્ષકની સંકલ્પના, અભ્યાસક્રમ અને અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.
- 3.3 પ્રકૃતિવાદનો નીચેના સંદર્ભમાં પરિચય આપો.
(1) શિક્ષણના ધ્યેયો (2) અભ્યાસક્રમ
- 3.4 શાંતિ માટેની કેળવણીનો અર્થ સમજાવી સાંપ્રત સમયમાં તેની જરૂરિયાત વર્ણવો.
- 3.5 ભારતીય બંધારણ મુજબ શિક્ષણ સંબંધિત જોગવાઈઓ જણાવો.
- 3.6 મૂલ્ય શિક્ષણ એટલે શું? તેના અભિગમોની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
- 3.7 સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા એટલે શું? સાંસ્કૃતિક વારસાની જાળવણી માટે શિક્ષક તરીકે શું કરશો?
- 3.8 કેળવણીની વ્યાખ્યા આપી, કેળવણીને અસર કરતાં પરિબળોની ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) All questions are compulsory.
(2) Option are internal.

1 Answer the following questions in short : 16

- 1.1 Explain the concept of education from the point of view of Gandhiji.
- 1.2 Name the proponents of idealism.
- 1.3 Give the meaning of secularism.
- 1.4 What is educational philosophy?
- 1.5 Give the literal meaning of education.
- 1.6 What are the types of cultural heritage of India?
- 1.7 How should be discipline according to naturalism?
- 1.8 What is democracy?

- 2** Answer any eight of the following questions : **24**
- 2.1 Introduce the life of Philosopher Dr. Radhakrishnan.
  - 2.2 Briefly introduce the Prolouge of the Constitution.
  - 2.3 Briefly introduce the customs of Indian culture?
  - 2.4 Clarify the difference between formal and informal education.
  - 2.5 State the syllabus and teaching learning method of education according to realism.
  - 2.6 Explain the relationship between philosophy and education.
  - 2.7 Describe joining factors of national integration.
  - 2.8 Explain the need for disarmament in the current situation.
  - 2.9 Describe the need of secularism.
  - 2.10 Discuss the philosophical foundation of democracy.
- 3** Answer any six of the following questions. **30**
- 3.1 Discuss the government's plans to expand women's education.
  - 3.2 Discuss concept, syllabus and teaching-learning method according to Swami Vivekanand.
  - 3.3 Introduce naturalism in the following context.
(1) Education goals, (2) Syllabus
  - 3.4 Explain the meaning of education for peace and discuss need of it in current period.
  - 3.5 State the Education related Act as per Indian Constitution.
  - 3.6 What is value education? Discuss in details its approaches.
  - 3.7 What is culture and civilization? What do you do as a teacher to take care of cultural heritage?
  - 3.8 Give definition of education and discuss the factors effecting education.
-